

dwaars

Het Christendom op de beklagdenbank

Waarom worden christenen én hun levensovertuiging met zulk een gretigheid en zo straffeloos beschuldigd, geridiculiseerd, gemarginaliseerd, in heel Europa. Christendom, dat is een doodlopende weg, een religie voor verliezers, de hoofdverantwoordelijke voor een repressieve moraal en een belemmering voor maatschappelijke vooruitgang. De vraag is niet afkomstig van een of andere *sombreur*, maar van een van de meest eminente Franse historici, Prof. René Remond, lid van de *Académie Française* en voorzitter van de Franse Nationale Stichting voor Politicologie.

Vervang het woord christen door een aanhanger van een andere religie, schrijft hij, en er zou een golf van protest en verontwaardiging opstijgen. Waarom kan een Paus het nergens goed doen, terwijl die toch een bewezen wereldwijde rol heeft gespeeld en speelt in het proces van promotie van mensenrechten en burgerlijke vrijheden, en waarom kan een Dalai Lama, die inzake de persoonlijke moraal buitengewoon stringente opvattingen huldigt, geen kwaad doen?

In zijn zeer lezenswaardig boek *Le christianisme en accusation* worden in de vorm van een dialoog deze vragen gesteld en een aantal antwoorden gegeven. Kerk, christendom en christenen tot een primair *objet* van spot te maken, kon men zich nog voorstellen, toen zij nog een echt *majoritaire* positie hadden,

al dan niet neergeslagen in eigen instituties. Maar

Wat wij in ons land nog hebben, dienen we te koesteren en te revitaliseren, waar nodig.

Maar noch heimwee, noch restauratie zijn het laatste woord. Christenen kunnen gemakkelijk precies het verkeerde antwoord geven op aanvallen, ridiculisering en marginalisering. Natuurlijk kan men spreken over een nieuwe “antithese” en inderdaad gaat het om sterk uiteenlopende en ten dele elkaar uitsluitende visies op cultuur en samenleving. Maar aan de verleiding om daaraan dan opnieuw de consequentie te verbinden, dat “in het isolement onze kracht ligt” is het slechtst denkbare antwoord.

Een deugdelijk antwoord is wel het opbouwen van een nieuwe sociale relevantie door bijvoorbeeld aanwezig te zijn op de *hotspots*, waar menselijke waardigheid en het vermogen tot zelfherstel zwaar onder

druk komen, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van

In de column geven de leden van de redactie hun persoonlijke opvattingen weer. Zij hopen daarmee een aanzet te geven voor reflectie of debat.

object van spot te maken, kon men zich nog voorstellen, toen zij nog een echt *majoritaire* positie hadden,

al dan niet neergeslagen in eigen instituties. Maar waarom nu?

Die vraag heeft ook in ons land een hoge actualiteitswaarde gekregen, nu zowel VVD als D66 het profijtelijk lijken te vinden om in een en hetzelfde weekend een fundamentele aanval op de christelijke partijen en zelfs de Kerken (De Graaf) te openen. En wellicht is er ook geen land in Europa waar, in de media, christenen en hun instellingen er zo onophoudelijk van langs krijgen als hier. Als dat christendom dan toch wel vanzelf uitsterft, waarom moet er dan zoveel munitie bijeengeraapt worden voor de terechtstelling?

Remond somt een aantal mogelijke verklaringen op, van de ongeleidbare en oncontroleerbare explosie van het middelbaar onderwijs in het begin van de jaren zestig tot inderdaad dat dominante cultuurbeeld van individuele autonomie, waardoor we in heel Europa minstens twee generaties van een soort puberale *reaction contre le père* beleven.

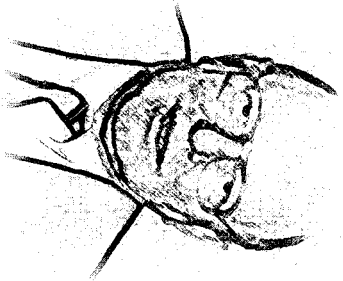
Maar hij legt de verantwoordelijkheid niet alleen bij de anderen. Met name het zich terugtrekken van christenen uit het domein van de cultuur, juist nu, het opgeven van eigen tijdschriften en media-instituten, weg uit het domein van de academische *research* zijn de slechtst denkbare antwoorden voor een beweging, die ook verankerd is in "de wereld" en in "de tijd". Wat een contrast ook met het Frankrijk tot de jaren zeventig van de vorige eeuw, toen de sociale actie, de literatuur, de wetenschap zo'n nadrukkelijke inspiratie kregen vanuit de christelijke levensbeschouwing (Mauriac, Bernanos, Maritain, Delors).

wezig te zijn op de *hotspots*, waar menselijke waardigheid en het vermogen tot zelfherstel zwaar onder

druk komen, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van nieuwe programma's van vrijwilligheid. Een deugdelijk antwoord is wel de organisatie van het debat aan onze kant naar de karakteristieken van een menswaardige samenleving in al haar aspecten, van veiligheid tot biotechnologie, van een humane urbaniteit tot de vraag welke de dragende waarden van het globaliseringsproces dienen te zijn. Een deugdelijk antwoord zou wel kunnen zijn het ontwikkelen van maximale gevoeligheid voor de motieven van drie miljoen jonge mensen, die voorbij de ridiculisering en minachting, wel in het Millenniumjaar naar die Paus gingen luisteren, of die schrijvers, intellectuelen en commentatoren, die zich in de laatste jaren wel tot de christelijke geloofsovertuiging bekenden. Een vraag naar nieuwe spiritualiteit, naar het leven markerende symbolen, naar zingeving, naar een alternatief tegen commercialisatie en nieuwe exploitatie?

En wat betekent dat voor de christen-democratie? Zeker, assertiviteit, meer assertiviteit, als het gaat om de discriminatie van een bepaalde geloofsgroep, met termen als 'onverdraagzaam' of 'manische hypocrisie'.

En verder: nadrukkelijke aanwezigheid in het publieke debat, ondanks het feit dat de agendapunten van dat debat meestal door anderen bepaald worden. Dus verbreding en de ultieme perspectiefvraag. En uiteraard de vertaling in dat andere programma voor een betrokken, toekomstgerichte, gemeenschappen ondersteunende samenleving.

mr. J.J.M.A. van Gennip